

W kulturze Iranu seksualność człowieka może się w pełni realizować wyłącznie w sferze intymnej. W sferze publicznej wyraża się ona poprzez konwencjonalne role – maski, których widowym przejawem jest hidżab. Niektórzy badacze dopatrują się wręcz w zasłonie hamulca procesów indywidualizacji społeczeństwa, stanowiących podstawy jego nowoczesności⁶¹. Świat zewnętrzny nadal jest w istocie światem męskim, po dziś dzień konstytuują go pozostałości homosocjalnych ram. Kobiety mają tam wstęp do pewnego stopnia incognito – w maskach-zasłonach. Głośny śmiech czy ekstrawaganckie zachowanie na ulicy piętnuje się już u dziewczynek. Ogranicza to formy demonstracji złożonej indywidualności kobiety i paradoksalnie sprawia, że jej seksualna tożsamość zostaje wyeksponowana, a linia podziału społeczeństwa według płci jest wyraźniejsza niż w społeczeństwach zachodnich, zwłaszcza dzisiejszych. Towarzyszy temu stałe napięcie, objawiające się w zaczepkach pod adresem samotnych kobiet w przestrzeni wspólnej – mimo że kobiety aktywnie uczestniczą w życiu publicznym, nie tylko na ulicach czy placach, ale na uniwersytetach, gdzie stanowią ponad połowę studentów, a także w instytucjach państwowych wszystkich szczebli. Hidżab ma zapewnić kobiecie poczucie godności i bezpieczeństwa⁶², zarazem jednak napiętnowuje ją, sprawiając, że stale przebywa w przestrzeni wydzielonej. Zasłona jest jednak zaledwie symbolem głębszego ograniczenia zakorzenionego w strukturze społecznej. Kobieta, nawet uwolniona z przestrzeni zamkniętej, nadal pozostaje częścią

⁶¹ Por. T a l a t t o f, dz. cyt., s. 231n.

⁶² Por. przemówienie ajatollaha Alego Chāmenejiego z okazji dnia kobiet w roku 2014: <https://www.youtube.com/watch?v=AZ-nSZ-XO10>.

nāmus. Jej niewłaściwe zachowanie oznacza utratę twarzy (pers. āberu-rizi), przed czym chroni ją tylko symboliczna zasłona wstydlivości (pers. effat).